

LEGENDA SA 65. KATA

RAINBOW ROOM

Tekst: EDO FRANIĆ

RAINBOW ROOM PROGLAŠEN JE 2012.
MJESTOM OD POSEBNA ZNAČAJA GRADA NEW
YORKA, ŠTO JE ZNAČILO DA 65. KAT
ROCKEFELLER CENTERA NIKAD NEĆE BITI
PRETVOREN U UREDE. UJESEN 2014.,
NAKON NOVOG PREUREĐENJA, LEGENDARNI
JE RESTORAN PONOVO OTVORIO VRATA

Joe Baum, jedan od najvećih restoratera u povijesti, prvi je put vidio Rainbow Room 1940., na školskom izletu tijekom prve godine studija ugostiteljstva na učilištu Cornell. Visoko na vrhu nebodera na adresi Rockefeller Plaza 30, tada poznatome kao RCA Building, studenti su proučavali kuhinju i ostale radne prostore jednog od tada najpoznatijih restorana u Americi. No Baum, koji je silno želio vidjeti salu ekskluzivnog lokala, prikrao se do vrata za poslužitelje i prislonio lice na njegov prozorčić.

„Vidio sam tu predivnu prostoriju, sve te ugledne i važne ljude, kako ih poslužuju u toj raskošnoj, veličanstvenoj sali. I odmah sam znao da je to New York kakav i treba biti“, prisjećao se desetljećima poslije čovjek koji će kultnome Rainbow Roomu 1987. vratiti stari sjaj i ponovo ga učiniti ponosom Rockefeller Centera. Ne beznačajno, jer je taj čuveni *fine dining* restoran, koji je prošle godine proslavio svoj 80. rođendan, bio prvi lokal u svijetu smješten na vrhu nebodera te, ujedno, titulu najvišeg restorana u Sjedinjenim Državama držao desetljećima.

Rainbow Room otvoren je 3. listopada 1934., originalno zamišljen kao takozvani „supper club“, odnosno restoran koji istodobno djeluje i kao društveni klub, i

SixtyFive

Najnovija inkarnacija Rainbow Rooma u svome sklopu ima lounge bar SixtyFive. Smješten uz sam restoran, SixtyFive već se profilirao u jedan od vodećih njujorških cocktail loungeva, a njegova posebna atrakcija je nenadmašni pogled na Manhattan. Za lijepih dana gostima je na raspolaganju i terasa na kojoj se, na svježem zraku, poslužuju hrana i piće uz panoramski pogled na grad.

SixtyFive posebno se ponosi svojom ponudom klasičnih i suvremenih koktela, koji uključuju „1915 Gin & Tonic“ (Dorothy Parker Gin, Angostura bitter, Johnnie Ryan Tonic, limun) i „Room With A View“ (El Dorado 15 Year Old Rum, Cointreau, Foggie Ridge Fruit Cider, muškati oraščić).

to namijenjen ljudima višeg staleža. Od prvoga dana, u njemu se okupljala njujorška elita, poput članova obitelji Rockefeller, Whitney i Astor, kao i utjecajni ljudi iz svih profesija, prije svega radi druženja uz koktele, ali i zbog otmjenog objedovanja i plesa uz pratnju legendarnih gradskih big bandova.

NAKON DOBROSTOJEĆIH DOŠLI SU I DRUGI,

pa je Rainbow Room brzo postao iznimno popularno mjesto za večernje izlaske i simbol njujorškoga luksuza, kako za same Njujorčane, tako i za posjetitelje grada, za koje je posjet restoranu predstavljao obveznu turističku atrakciju.

Izgled restorana, odnosno noćnog kluba, osmislili su Wallace K. Harrison, arhitekt tvrtke Associated Architects, i dizajnerica interijera Elena Bachman-Schmidt. Pretpostavlja se da je dizajn inspiriran Round Roomom francuskog arhitekta Jacquesa Carlua iz 1930., ostvarenom u njegovu čuvenom The Carluu, prostoru za različita događanja u kanadskome Torontu, inače jednom od najistaknutijih primjera art moderne arhitekture.

Osmišljen u jednostavnu klasičnom stilu, Rainbow Room je krasio rotirajući plesni podij, pozornica za big band orkestre te fascinantna panoramski pogled na Manhattan. Na istome katu nalazio se i Rainbow Grill, zasebni i nešto jeftiniji à la carte restoran, dok su kat ispod zapremale prostorije za privatna događanja i bankete.

Svoje danas čuveno ime lokal je dobio prema svjetlosnom efektu koji su stvarale crvene, zelene, plave i narančaste žarulje ugrađene u pod, a čije je svjetlo prodiralo kroz 360 staklenih podnih blokova sale. Svjetla su se sa živom glazbom usklađivala putem posebno konstruiranih „svjetlosnih orgulja“, poprilično složene sprave kojom je upravljao majstor svjetla. Efekt je bio pojačan i rotirajućim plesnim podijem na kojem se plesalo uz legendarne njujorške big bandove, one koje su vodili popularni glazbenici Tommy Dorsey, Glenn Miller, Guy Lombardo, Louis Armstrong, Lawrence Welk i Tony Bennett. Ta je pozornica bila toliko prestižna da su brojni umjetnici u njemu nastupali za znatno manje honorare od onih koje su tražili na drugim mjestima.

RAINBOW ROOM POSEBNO SE PONOSIO

svojim raskošnim izborom profinjenih jela i pića, što ga je brzo učinilo jednim od najboljih gradskih restorana. Primjerice, 1938. počeo je posluživati divlji kanadski losos ulovljen istoga dana ujutro, što je bio prvi takav primjer u New Yorku. Reputacija lokala bila je takva da je, čak i po napadu na Pearl Harbour i ulasku Sjedinjenih Država u rat, kada su plesne večeri ukinute, restoran nastavio raditi.

Nakon osam godina zatišja, Rainbow Room je 1950. ponovo procvao u punome sjaju, a u stare dane slave u potpunosti je vraćen 1975., kada su za plesne večeri ponovo angažirani big bandovi. Svo to vrijeme bar, restoran i grill bili su stalno puni, baš kao i dvorane za bankete i privatne proslave.

S obzirom na to da se radilo o „vidi i budi viđen“ mjestu, naravno da nije nedostajalo niti slavni gostiju.

FRANK SINATRA BIO JE STALNI GOST TIJEKOM VIŠE DESETLJEĆA. DOLAZIO BI PRED SAMO ZATVARANJE LOKALA, POPEO BI SE NA POZORNICU I UZ TRENUTNO GOSTUJUĆI ORKESTAR JOŠ SAT-DVA ZABAVLJAO SVOJE DRUŠTVO, ALI I NEKOLICINU PREOSTALIH GOSTIJU KOJI NISU MOGLI VJEROVATI SVOJJOJ SREĆI

Rainbow Room na platnu i ekranu

S obzirom na svoj kulturni status, ne čudi da se Rainbow Room često pojavljivao u televizijskim i filmskim scenarijima. Radnja Woody Allenova filma

„Kletva škorpiona“ započinje kada likove koje igraju Allen i Helen Hunt hipnotizira mađioničar za svoga nastupa u Rainbow Roomu. U filmu „Romansa u Seattleu“, u Rainbow Roomu se sastaju zaručnici čije likove igraju Meg Ryan i Bill Pullman. Radi se o jednoj od ključnih scena, u kojoj Annie, gledajući Empire State Building kroz panoramski prozor (gdje joj je Jonah dogovorio susret s njegovim ocem Samom), priznaje Walteru da nije sigurna da je njihov brak pravi potez.

Rainbow Room često se spominje i u seriji „Prijatelji“, kad god neki od likova planira izlazak na otmjeno mjesto. U seriji „Seinfeld“, Kramer vodi svoje prijatelje Japance na ples u Rainbow Room. I likovi serije „Will i Grace“ tamo često slave rođendane i idu na obiteljske ručkove. U jednoj epizodi serije „Lud za tobom“ Jamie (Helen Hunt) zahvaljuje milijarderu Freddieju Statleru što je čitavi Rainbow Room iznajmio samo za njih dvoje.

pustila je upravljanje lokalom talijanskoj obitelji Cipriani, utemeljiteljima čuvenog Harry's Bara u Veneciji i vlasnicima više njujorških restorana. Ciprianijevi su temeljito renovirali Rainbow Grill i nastavili s ekskluzivnom politikom čitava ugostiteljskog sklopa. Primjerice, doček nove 2007. u Rainbow Roomu koji je uključivao večeru s koktelima, kavijarom, tartufima i šampanjcem te raskošan doručak ujutro, koštao je paprenih 1600 dolara po osobi. Ipak, zbog naglog pada zarade tijekom ekonomske krize 2007/08, restoran je 2009. morao biti zatvoren.

No, kriza nije mogla trajati vječno. Već 2012. Rainbow Room proglašen je mjestom od posebna značaja grada New Yorka, što je značilo da 65. kat Rockefeller Centra nikad neće biti pretvoren u urede. Ujesen 2014., nakon novog preuređenja, legendarni je restoran ponovo otvorio vrata, sada s novim *chefom* Jonathanom Wrightom i pod patronatom vlasnika-restoratera Tishmana Speyera, koji danas na tom povijesnom poligonu otmjenog New Yorka ponovo nudi *fine dining* restoran s legendarnim plesnim podijem.

Radi se o mjestu gdje bi svaki posjetitelj toga grada, da bi shvatio njegov duh, morao barem popiti piće u jednom od *cocktail loungea*. Ili kako su to 1977. pjevali Hall and Oates:

*Maybe, you'll find a friend up in the Rainbow Room
If you can dodge the drinks
That they've been throwing at you.* ☼

Glumica Joan Crawford tako se posljednji put pojavila u javnosti baš u Rainbow Roomu, na partyju u čast kolegice Rosalind Russell, dok je Frank Sinatra bio stalna pojava tijekom više desetljeća. Tamo je 70-ih znao dolaziti pred zatvaranje lokala, popeti se na pozornicu i uz trenutačno gostujući orkestar još sat-dva zabavljati svoje društvo, ali i nekolicinu preostalih gostiju koji nisu mogli vjerovati svojoj sreći.

TAMO SU ČESTO ZALAZILI I KENNEDYJEVI, ali i vode različitih njujorških mafijaških obitelji, makar su Rainbow Room ipak najvjernije pohodile postarije glavešine banaka i različitih tvrtki čiji su uredi bili smješteni u Rockefeller Centeru i koji su svaki dan dolazili na ručak kao članovi Rockefeller Center Luncheon Cluba.

Rainbow Room originalno je imao oko 200 mjesta, a Rainbow Grill oko 150. Kad se tome dodaju još dva salona u kojima se, uz piće, služila i hrana, te čitav kat za banquete, jasno je da je kuhinja restorana, također smještena na 65. katu, iz koje je izlazila hrana za sve te goste, uvijek bila premalena, pretrpana gomilom kuhara i ekstremno hektična, što se lijepo vidi iz poglavlja knjige „Dosje kuhinja“ Anthonyja Bourdaina, posvećenom godinu i pol dana koliko je, koncem 70-ih, tamo provela ta televizijska i spisateljska zvijezda.

Neposredno nakon proslave pola stoljeća postojanja, velikog jubileja obilježena serijom večeri orkestra Woody Herman and His All Stars, pod imenom „Big Band Sounds of 30's and 40's“, nezaustavljivu mašineriju Rainbow Rooma napokon je 1985. zaustavio Joe Baum, zaključivši da legendarnome restoranu treba temeljiti *face lifting*. „Cecil B. DeMille restorater“, kako su ga zvali, Baum je bio čovjek koji je, od 1953. do svoje smrti 1998., stvorio ukupno 167 spektakularnih restorana, uključivši i takve legende kao što su Four Seasons, Tavern on the Green i Windows on the World, te od restoranske industrije stvorio to što ona danas jest. Baum je iz njujorških restorana izbacio tada obilgatne jelovnike samo na francuskom, upoznao goste s vrhunskim američkim vinima i egzotičnim namirnicama te uveo neformalnost u svijet luksuznih restorana.

RAINBOW ROOM, POKAZAT ĆE SE, POSTAT ĆE remek-djelo Baumove prebogat karijere. Angažirao je arhitekta Hugh Hardyja da revitalizira modernistički interijer glavne sale, kostimografkinju Carrie Robbins da osmisli nove uniforme za konobare, grafičkog dizajnera Miliona Glasera da dizajnira novi identitet lokala, zatim dizajnera svjetla i glazbenog urednika, ne bi li nanovo presložio sve adute legende. Prema originalnom uzorku iz 1934., dao je istkati novi tepih, zidove obložiti svilom te u kutovima ugraditi male lustere, koji su odgovarali onom velikom iznad plesnog podija.

Kada je dvije godine poslije, nakon utrošenih 25 milijuna dolara, Rainbow Room ponovo otvorio vrata, pljuštali su samo hvalospjevi. Jedan kritičar obnovljeni je prostor nazvao „kristalnim trezorom užitka“, a sam Baum blistao je od ponosa zbog svog poklona voljenom New Yorku.

Nakon Baumove smrti 1998., obitelj Rockefeller pre-

SMJEŠEN UZ SAM RESTORAN, SIXTYFIVE VEĆ SE PROFILIRAO U JEDAN OD VODEĆIH NJUJORŠKIH COCKTAIL LOUNGEVA, A NJEGOVA POSEBNA ATRAKCIJA JE NENADMAŠNI POGLED NA MANHATTAN

